

1/633
2443/9320

T.C.
CUMHURBAŞKANLIĞI

SAYI : B.01.0.KKB.01-18/A-7-2003- 808

30 / 06 / 2003

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ: 20.06.2003 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-2189/8565 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nca 19.06.2003 gününde kabul edilen, 4903 sayılı "Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" incelenmiştir:

İncelenen 4903 sayılı Yasa'nın,

- 19. maddesinin (b) fıkrasında, 12.04.1991 günlü, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin yürürlükten kaldırıldığı belirtilmiş,

- 21. maddesiyle 3713 sayılı Yasa'ya eklenen geçici 10. maddede de, bu Yasa'nın yürürlüğe girdiği günden önce, bu Yasa'yla yürürlükten kaldırılan 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesi kapsamına giren suçlardan dolayı,

1- Yürütülen hazırlık soruşturmalarında Cumhuriyet savcılıklarınca takipsizlik kararı verileceği,

2- a) Haklarında kamu davası açılmamış tutuklu sanıkların Cumhuriyet savcılıklarınca,

b) Haklarında kamu davası açılmış tutuklu sanıkların ilgili mahkemelerce,

salıverilecekleri,

3- a) Henüz Yargıtay'a gönderilmemiş ya da Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'nda bulunan dosyaların hükmü veren mahkemece,

b) Yargıtay'da bulunan dosyaların ilgili ceza dairesince,

c) Cezaları infaz edilmekte olan hükümlülerin dosyalarının hükmü veren mahkemece,

ivedi işlerden sayılıp, Türk Ceza Yasası'nın 2. maddesi gözönünde bulundurularak karara bağlanacağı ,

kuralı getirilmiştir.

İncelenen Yasa'nın 19. maddesinin (b) fıkrasıyla Terörle Mücadele Yasası'nın yürürlükten kaldırılan 8. maddesinin birinci fıkrasında,

“Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak amacıyla yazılı, sözlü veya görüntülü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş yapanlar hakkında, fiilleri daha ağır bir cezayı gerektirmedikçe bir yıldan üç yıla kadar hapis ve birmilyar liradan üçmilyar liraya kadar ağır para cezasına hükmolunur. Bu suçun terör yöntemlerine başvurmaya özendirecek şekilde işlenmesi halinde verilecek ceza üçte bir oranında artırılır, mükerreren işlenmesi halinde ise, verilecek hapis cezaları paraya çevrilemez.”

denilerek, Devlet'in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü bozmak amacıyla,

- Yazılı, sözlü ya da görüntülü propaganda,
- Toplantı, gösteri ve yürüyüş,

yapmak suç sayılmış ve suçun yaptırımı düzenlenmiştir.

1- Avrupa Birliği Konseyi'nce kabul edilen “Türkiye 2003 Yılı Katılım Ortaklığı Belgesi”nin, “Güçlendirilmiş Siyasi Diyalog ve Siyasi Kriterler” bölümünde;

- Basın özgürlüğü de dahil olmak üzere, anlatım özgürlüğü ile ilgili reformların sürdürülmesi ve uygulanması; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (10, 17 ve 18. maddeler) doğrultusunda hukuksal kısıtlamaların kaldırılması,

- Şiddet içermeyen görüş açıklamaktan sanık ya da mahkum olanların durumlarının çözüme kavuşturulması; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları gereğince yeniden yargılanma hakkına ilişkin kuralların uygulanması,

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 9. maddesi doğrultusunda tüm bireylerin ve dini toplulukların düşünce, din ve vicdan özgürlüklerini kullanmaları ile ilgili kuralların uyumlaştırılması ve uygulanması; Avrupa Birliği üyesi ülkelerin uygulamaları doğrultusunda, bu toplulukların etkinlik gösterebilmeleri için gerekli koşullar oluşturulması,

Türkiye için belirlenen öncelikler arasında sayılmıştır.

Bu uluslararası metinler ve kurallar karşısında, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın, düşünce ve anlatım özgürlüğü kapsamına girdiğinde kuşku bulunmayan propagandayı suç sayan ve yaptırıma bağlayan 8. maddesinin kaldırılmasının uygun olup olmayacağının irdelenmesi gerekmektedir.

2- Öncelikle Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin ilk metni ile 06.02.2002 günlü, 4744 sayılı Yasa'yla yapılan değişikliklerin incelenmesinde yarar bulunmaktadır.

12.04.1991 günlü, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin ilk metninde, hangi yöntem, amaç ve düşünce ile olursa olsun yazılı ya da sözlü olarak bölücü propaganda ve bu amaçla toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma suç sayılıp yaptırıma bağlanmıştır.

Bu madde, önce 27.10.1995 günlü, 4126 sayılı Yasa, sonra da 06.02.2002 günlü, 4744 sayılı Yasa ile değiştirilmiştir.

Maddede 4744 sayılı Yasa ile yapılan değişikliklerle,

- "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı hedef alan..." biçiminde düzenlenen özel kasıt, "Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak amacıyla..." biçiminde değiştirilerek somutlaştırılmış, böylece suçun ögesi açıkça belirlenmiş,

- "Yazılı ve sözlü" propaganda ibaresine, teknolojik gelişmeler gözönünde bulundurularak "görsel" propaganda eklenmiş,

- Söz konusu propaganda suçu için hapis cezası yanında öngörülen para cezası artırılmış,

- Propaganda suçunun "terör yöntemlerine başvurmayı özendirecek" biçimde işlenmesi durumu ağırlaştırıcı neden olarak madde metnine eklenmiş, bu durumda verilecek cezanın üçte bir oranında artırılması, yeniden işlenmesi durumunda da hapis cezasının paraya çevrilemeyeceği öngörülmüştür.

Maddenin yürürlükten kaldırılması, bu suçun “terör yöntemlerine başvurmayı özendirecek” biçimde işlenmesi durumunda da cezasız kalması sonucunu doğuracaktır.

3- Anayasa Mahkemesi’nin, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası’nın kimi kurallarının Anayasa’ya aykırılığı savıyla açılan dava sonunda verdiği 31.03.1992 günlü, E.1991/18, K.1992/20 sayılı kararında da vurgulandığı gibi, Türk Ceza Yasası’nın, Devlet’in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğüne yönelik örgütlenme ve propaganda eylemlerini ceza yaptırımına bağlayan 141, 142 ve 163. maddelerinin yürürlükten kaldırılmasıyla doğan hukuksal boşluk 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasası’nın 7 ve 8. maddeleriyle doldurulmuştur.

Anayasa’nın,

- 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti’nin başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan bir Devlet olduğu,

- Başlangıç bölümünde, bu Anayasa’nın, Yüce Türk Devleti’nin bölünmez bütünlüğünü belirlediği; hiçbir etkinliğin, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği ilkesi karşısında korunma göremeyeceği,

- 3. maddesinde, Türkiye Devleti’nin, ülkesi ve ulusuyla bölünmez bir bütün olduğu,

- 4. maddesinde, 1, 2 ve 3. maddelerinin değiştirilemeyeceği, değiştirilmesinin önerilemeyeceği,

- 5. maddesinde, Türk Ulusu’nun bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini korumanın Devlet’in temel amaç ve görevi olduğu,

- 14. maddesinin birinci fıkrasında, Anayasa’da yer alan hak ve özgürlüklerden hiçbirinin Devlet’in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçlayan etkinlikler biçiminde kullanılamayacağı,

- Düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünü düzenleyen 26. maddesinin üçüncü fıkrasında da, bu özgürlüklerin kullanılmasının Devlet’in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünün korunması amacıyla sınırlandırılabilceği,

belirtilmiştir.

Bu kurallara göre, ülke ve ulus bütünlüğünü bozucu eylemlere karşı gerekli önlemleri almak Devlet’e Anayasa ile verilmiş bir görev niteliğindedir. Alınacak önlemlerin, amaçla orantılı olmak koşuluyla, düşünce ve anlatım özgürlüğünün normal sınırlaması sayılacağı Anayasa’nın genelde 14., özelde de 26. maddelerinde açıkça vurgulanmıştır.

Türk Ceza Yasası'nın 142. maddesinin yürürlükten kaldırılmasıyla ortaya çıkan hukuksal boşluğu doldurmak amacıyla getirilen Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi ile de, yalnızca düşünce açıklamak düzeyinde kalsa da, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü bozmak amacıyla yazılı, sözlü ya da görüntülü propaganda ile toplantı, gösteri ve yürüyüş yapanlara ilişkin cezai yaptırım öngörülmüştür.

Anayasal kuralların gereği olan Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin tümüyle yürürlükten kaldırılması yerine, uluslararası hukukla da uyumlu duruma getirilerek korunması en uygun yöntem olacaktır.

4- Öte yandan, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin anlatım özgürlüğünü düzenleyen 10. maddesinde, herkesin görüşlerini açıklama ve anlatım özgürlüğüne sahip olduğu; kullanılması görev ve sorumluluk yükleyen bu özgürlüklerin, demokratik bir toplumda, zorunlu önlemler niteliğinde olarak, ulusal güvenliğin, toprak bütünlüğünün ya da kamu düzeninin korunması amacıyla, yasayla kimi koşullara, sınırlamalara ve yaptırımlara bağlanabileceği belirtilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi de, Sözleşme'nin 10. maddesine ilişkin kararlarında, gereksinimin ikna edici biçimde ortaya konulması durumunda sınırlamanın kabul edilebileceğini ve bu maddenin 2. fıkrasındaki "zorunlu" sıfatının, zorlayıcı toplumsal gereksinimi anlattığını vurgulamaktadır.

Yukarıda yer verilen Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin kararları ile ortaya koyduğu ölçütler karşısında, Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin kimi daraltıcı koşullar konularak korunması uluslararası hukuka da aykırı olmayacaktır.

Nitekim, incelenen Yasa'nın "Genel Gerekçesi"nde, 4744 sayılı Yasa'ya Kopenhag Siyasi Kriterlerine uyum yasaları arasında yer verilmesine karşılık, bu Yasa'yla Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin, kaldırılması yerine değiştirilmesiyle yetinilmiş olması da bu düşünceyi doğrulamaktadır.

Ayrıca, "Avrupa Birliği Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Türkiye Ulusal Programı"nın "2.1. Siyasi Kriterler" bölümünün "2.1.1. Düşünce ve İfade Özgürlüğü" alt bölümünde, anlatım özgürlüğünün Avrupa Birliği müktesebatı ile Avrupa Birliği üyesi ülkelerin uygulamaları ışığında geliştirilmesine önem ve öncelik verileceği belirtildikten sonra, Anayasa ve diğer mevzuattaki ilgili kuralların,

"Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesi çerçevesindeki toprak bütünlüğü ve ulusal güvenliğin korunmasını da öngören ölçütler ile lâik ve demokratik Cumhuriyeti, üniter devlet yapısını ve milli birliği koruma kriterleri temelinde"

gözden geçirilmesi kabul edilmiştir.

Bu düzenleme de, Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin kimi daraltıcı koşullar konularak korunmasının Avrupa Birliği'ne karşı yükümlülüğümüzle bağdaşacağını göstermektedir.

5- Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin yürürlükten kaldırılmasının Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü "yazılı, sözlü ya da görüntülü propaganda" ya da "toplantı, gösteri, yürüyüş" yapmak yoluyla bozmak isteyenler yönünden hukuksal bir boşluk yaratıp yaratmayacağı üzerinde de durmak gerekir.

İncelenen Yasa'nın, 8. maddeyi yürürlükten kaldıran 19. maddesinin gerekçesinde,

"Terörle Mücadele Kanununun 8. maddesinin yürürlükten kaldırılması ile ülke bütünlüğünün korunması bakımından bir boşluk doğmayacaktır. Türk Ceza Kanununun 311. maddesi gereğince, 8. madde yürürlükten kaldırıldığında boşluk doğması bir tarafa, ülke bütünlüğü aleyhine propaganda suçu daha ağır bir cezayla cezalandırılabilecektir.

Öte yandan, Türk Ceza Kanununun 312. maddesinin ikinci fıkrası doğrudan olmasa da dolayısıyla millî birliği, millî bağlılığı koruyan bir hükümdür. Ancak, din, dil, ırk ve bölge farklılıklarının vurgulanması hâlinde fikrî içtima kuralları (TCK m.79) gereğince, Türk Ceza Kanununun 312. maddesinin ikinci fıkrası hükmü de uygulanabilecektir."

denilerek, 8. maddenin yürürlükten kaldırılmasıyla bölücülük propagandasının suç olmaktan çıkmayacağı belirtilmektedir. Ancak bu gerekçe, aşağıda yazılı nedenlerle doğru görülmemektedir:

a- Herşeyden önce, bu gerekçenin doğru olmadığını anlamak için propaganda sözcüğünün tanımına bakmak gerekir.

Propaganda, "bir öğreti, düşünce ya da inancı başkalarına tanıtmak, benimsetme ve yayma amacıyla söz, yazı gibi yollarla gerçekleştirilen çalışma" olarak tanımlanmaktadır.

Bu tanıma göre, terör ve şiddet ya da bunlara teşvik içermeyen ve yalnızca ülke bütünlüğüne yönelik olumsuz propagandadan ya da bu çerçevede toplantı, gösteri ve yürüyüş yapmaktan ibaret olan eylemlere, Türk Ceza Yasası'nın "suç işlemeye tahrik, korku ve panik yaratma amacıyla tehdit" suçunu düzenleyen 311. maddesinin uygulanması hukuken olanaksızdır. Böyle bir uygulamayı savunmanın ve haklı göstermenin zorluğu açıktır.

b- Ayrıca, 3713 sayılı Yasa, 12.04.1991 gününde kabul edilmiş ve aynı gün yürürlüğe girmiştir. Türk Ceza Yasası'nın 125, 169, 172, 311 ve 312. maddeleri ise, bu tarihte yürürlükte olan maddelerdir.

Bir başka anlatımla, 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesi Türk Ceza Yasası'nın sözü edilen kurallarının ve 311. maddesinin yürürlükte olmasına karşın, varolan bir boşluğu doldurmak için kabul edilmiştir.

Bu durum, her iki maddenin farklı alanları düzenlediğini açıkça ortaya koymaktadır.

c- Kaldı ki, Anayasa Mahkemesi'nin yukarıda değinilen 31.03.1992 günlü, E.1991/18, K.1992/20 sayılı Terörle Mücadele Yasası'na ilişkin kararında, "Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek" eylemiyle ilgili olarak, Türk Ceza Yasası'nda bu suçu yaptırıma bağlayan temel kuralın 125. madde olduğu; 168. maddenin, 125. maddede öngörülen suçun işlenmesi amacıyla silahlı cemiyet ve çete kurulmasına, 171. maddede ittifak oluşturulmasına ilişkin kuralların konulduğu; 172. maddede ise, meydanlarda açıkça halkı bu suçu işlemesi için kışkırtanlar hakkında yaptırım öngörüldüğü; Devlet'in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğüne yönelik örgütlenme ve propaganda eylemlerini ceza yaptırımına bağlayan Türk Ceza Yasası'nın 141 ve 142. maddelerinin yürürlükten kaldırılarak, bunların yerine 3713 sayılı Yasa'nın 7 ve 8. maddelerinin getirildiği belirtilmiştir.

Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesi yerine Türk Ceza Yasası'nın 311. maddesinin uygulanabileceği yönündeki sav, bu nedenle de geçerli değildir.

d- Öte yandan, düşünce ve anlatım özgürlüğünün daha geniş biçimde sağlanması amacıyla 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesi yürürlükten kaldırılırken, bu nedenle ortaya çıkaracak boşluğun, Türk Ceza Yasası'nın 8. maddeden daha ağır cezalar öngören 311. maddesiyle doldurulabileceğinden söz etmek açık bir çelişki oluşturmaktadır.

e- Son olarak belirtmek gerekir ki, Türk Ceza Yasası'nın 312. maddesinde, ırk farklılığına dayanarak halkı birbirine kamu düzeni için tehlikeli olabilecek biçimde düşmanlığa ya da kin beslemeye alenen tahrikten söz edilmektedir.

312. maddenin yasakladığı eylem, halkı hangi nedenle olursa olsun birbirine karşı kin ve düşmanlığa tahrik etmektir. Bu maddedeki özel kasıt "kin ve düşmanlığa tahrik"tir.

Oysa, Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesindeki özel kasıt, "Devlet'in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğünü bozmak"tır. Bu yönde yapılan her propagandanın, mutlaka halkı birbirine karşı kin ve düşmanlığa tahrik etmesi gerekmez.

Bu yönüyle de, Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin kaldırılmasından doğan boşluğun, suç öğeleri farklı olduğu için Türk Ceza Yasası'nın 312. maddesiyle doldurulması olanaklı gözükmemektedir.

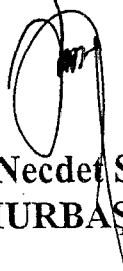
Açıklanan nedenlerle, 3713 sayılı Yasa'nın 8. maddesinin kaldırılmasının Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin varlığı ve Devlet'in ülkesi ve ulusuyla bölünmez bütünlüğü yönünden önemli sakıncalar yaratması güçlü bir olasılık olarak ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan, Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin yürürlükten kaldırılması durumunda, Anayasa'nın 14. maddesindeki temel hak ve özgürlüklerin anlatım özgürlüğü yönünden kötüye kullanılması yasağı tümüyle yaptırımsız kalacaktır.

Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesinin uluslararası ilişkiler yönünden yaratacağı sorunun, bu maddede yapılacak değişiklikle aşılabileceği düşünülmektedir.

Gerçekten, Türk Ceza Yasası'nın 312. maddesinde yapıldığı gibi, bölücü propagandanın suç sayılabilmesi için "kamu düzeni için açık ve mevcut tehlike oluşturacak biçimde" ya da "terör yöntemlerine başvurmayı özendirecek biçimde" koşuluna yer verilerek Terörle Mücadele Yasası'nın 8. maddesini korumanın daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Yayımlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun bulunmayan 4903 sayılı "Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun", 19. maddesi ve bu maddeyle bağlantısı nedeniyle 21. maddesinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce bir kez daha görüşülmesi için, Anayasa'nın değişik 89. ve 104. maddeleri uyarınca ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet SEZER
CUMHURBAŞKANI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

ÇEŞİTLİ KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA İLİŞKİN KANUN

Kanun No. 4903

Kabul Tarihi : 19.6.2003

MADDE 1. – 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 453 üncü maddesinde yer alan "dört yıldan sekiz yıla kadar" ibaresi "sekiz yıldan oniki yıla kadar" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2. – 5.6.1935 tarihli ve 2762 sayılı Vakıflar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. - Cemaat vakıfları, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onsekiz ay içinde 1 inci maddenin yedinci fıkrası uyarınca tescil başvurusunda bulunabilirler.

MADDE 3. – 26.4.1961 tarihli ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunun 55/A maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Özel radyo ve televizyonlarla yayın

Madde 55/A. - Seçimlerin başlangıç tarihinden oy verme gününün bitimine kadar özel radyo ve televizyon kuruluşları, yapacakları yayınlarda 2954 sayılı Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun 5, 20, 22 ve 23 üncü maddeleri ile 31 inci maddesinin ikinci fıkrası hükümlerine tâbidir.

Yukarıdaki fıkra hükümlerine göre özel radyo ve televizyonların yayın ilkelerinin belirlenmesinde, Yüksek Seçim Kurulu görevli ve yetkilidir.

Yapılacak yayınların yukarıdaki esaslara uygunluğunun gözetim, denetim ve değerlendirilmesinde, ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için Yüksek Seçim Kurulu; bunun dışında yayın yapan özel radyo ve televizyonlar için yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulları görevli ve yetkilidir.

İlçe seçim kurullarının verdiği kararlara karşı, yirmidört saat içinde il seçim kurullarına itiraz edilebilir. İl seçim kurulu kararları kesindir.

Ülke çapında yayın yapan özel radyo ve televizyonların hangileri olduğunu belirlemeye Yüksek Seçim Kurulu yetkilidir. Yüksek Seçim Kurulunun buna ilişkin kararı Resmî Gazetede yayımlanır.

MADDE 4. - 298 sayılı Kanunun 149/A maddesi aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir.

Özel radyo ve televizyon yayınlarına ilişkin suçlar

Madde 149/A. - Bu Kanunun 55/A maddesine ve Yüksek Seçim Kurulunca belirlenen esaslara aykırı olarak yayın yapılması halinde, ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını Yüksek Seçim Kurulu, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarını ise yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulu uyarır veya aynı yayın kuşağında açık bir şekilde özür dilemesini ister. Bu talebe uyulmaması veya aykırılığın tekrarı halinde, Yüksek Seçim Kurulu veya yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulunca, ihlâlê konu programın yayını bir

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-2-

ilâ oniki kez arasında durdurulur. Aykırılığın tekrarı hâlinde, ülke genelinde yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının yayınlarının Yüksek Seçim Kurulunca beş günden onbeş güne kadar durdurulmasına, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyonların yayınlarının ise yayının yapıldığı yer ilçe seçim kurulunca üç günden yedi güne kadar durdurulmasına karar verilir.

Bu kararlar ilgili en yüksek mülkî amirlerce derhâl yerine getirilir.

Birinci fıkra hükmüne göre hakkında yayın durdurulması kararı verilen özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları, onmilyar liradan seksenbeşmilyar liraya kadar, yerel yayın yapan özel radyo ve televizyon kuruluşlarının sorumluları, üçyüzellimilyon liradan dörtmilyar liraya kadar ağır para cezasıyla, yetkili mahkemesince cezalandırılır. Tekerrürü halinde bu cezalar üç misli olarak uygulanır. Bu fıkra göre verilecek cezalarda Türk Ceza Kanununun 119 uncu maddesi uygulanmaz.

MADDE 5. - 5.5.1972 tarihli ve 1587 sayılı Nüfus Kanununun 16 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ancak ahlâk kurallarına uygun düşmeyen veya kamuoyunu inciten adlar konulmaz, doğan çocuk babasının, evlilik dışında doğmuş ise anasının soyadını alır.

MADDE 6. - 6.1.1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 53 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki (ı) bendi eklenmiş ve (3) numaralı fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

ı) Hükmün, İnsan Haklarını ve Ana Hürriyetleri Korumaya Dair Sözleşmenin veya eki protokollerin ihlâli suretiyle verildiğinin, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararıyla tespit edilmiş olması.

Yargılamanın yenilenmesi süresi, (1) numaralı fıkranın (h) bendinde yazılı sebep için on yıl, (1) numaralı fıkranın (ı) bendinde yazılı sebep için Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararının kesinleştiği tarihten itibaren bir yıl ve diğer sebepler için altmış gündür.

MADDE 7. - 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 5. - 53 üncü maddenin (1) numaralı fıkrasının (ı) bendi, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin kesinleşmiş kararları ile bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvurular üzerine verilecek kararlar hakkında uygulanır. Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte kesinleşmiş olan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına ilişkin yargılamanın yenilenmesi istemleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılır.

MADDE 8. - 16.6.1983 tarihli ve 2845 sayılı Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun 16 ncı maddesinin başlığı "Yakalama ve tutuklama" şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 9. - 3.5.1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununda yer alan "cami" ibareleri "ibadet yeri" olarak ve ek 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-3-

Ek Madde 2. - İmar planlarının tanziminde, planlanan beldenin ve bölgenin şartları ile müstakbel ihtiyaçları göz önünde tutularak lüzumlu ibadet yerleri ayrılır.

İl, ilçe ve kasabalarda mülkî idare amirinin izni alınmak ve imar mevzuatına uygun olmak şartıyla ibadethane yapılabilir.

İbadet yeri, imar mevzuatına aykırı olarak başka maksatlara tahsis edilemez.

MADDE 10. - 23.1.1986 tarihli ve 3257 sayılı Sinema, Video ve Müzik Eserleri Kanununun 3 üncü maddesinin (b) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

b) Denetim: Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, genel ahlâk ve genel sağlığa ve kamu düzenine uygunluğu yönünden bu Kanunda tanımlanan eserlerin yetkililerce incelenmesini,

MADDE 11. - 3257 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin altıncı fıkrasının birinci cümlesinde geçen “, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği” ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 12. - 3257 sayılı Kanunun 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Bakanlık veya mülkî idare amirlerince yapılacak herhangi bir denetim sonucunda eserin Cumhuriyetin Anayasada belirtilen temel niteliklerine, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, genel ahlâk ve genel sağlığa ve kamu düzenine aykırı bulunması hâlinde hâkim kararı ile, gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde ise, Bakanlık veya mülkî idare amirinin yazılı emriyle eser yasaklanır ve kanunî takibat açılır.

Yukarıdaki fıkralar uyarınca yetkili mercilerce verilen kararlar, yirmidört saat içinde yetkili sulh ceza hâkiminin onayına sunulur. Hâkim, kararını kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde karar kendiliğinden kalkar.

MADDE 13. - 22.11.1990 tarihli ve 3682 sayılı Adli Sicil Kanununun 9 uncu maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Özel kanun hükümleri saklıdır.

MADDE 14. - 13.4.1994 tarihli ve 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının dördüncü cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Ayrıca, kamu ve özel radyo ve televizyon kuruluşlarınca Türk vatandaşlarının günlük yaşamlarında geleneksel olarak kullandıkları farklı dil ve lehçelerde de yayın yapılabilir.

MADDE 15. - 3984 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin dördüncü fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Mahallî yayınları izlemek için gerekli görülen yerlerde halen mevcut kadrolardan bölge teşkilâtı oluşturulabilir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

-4-

MADDE 16. – 3984 sayılı Kanunun 32 nci maddesinin üçüncü fıkrasındaki “yedinci günden itibaren” ibaresi “yirmidört saat içinde” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 17. - 3984 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 10. - 4 üncü maddenin birinci fıkrasında öngörülen yönetmelik bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren dört ay içinde Radyo ve Televizyon Üst Kurulunca hazırlanarak yürürlüğe konulur.

MADDE 18. - 3.8.2002 tarihli ve 4771 sayılı Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanunun 1 inci maddesinin (A) fıkrasının birinci paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Savaş ve çok yakın savaş tehdidi hallerinde işlenmiş suçlar için öngörülen idam cezaları hariç olmak üzere 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 7.1.1932 tarihli ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanun, 31.8.1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu ile 17.2.2000 tarihli ve 4533 sayılı Gelibolu Yarımadası Tarihi Milli Parkı Kanununda yer alan idam cezaları müebbet ağır hapis cezasına dönüştürülmüştür.

MADDE 19. - Aşağıdaki kanun hükümleri yürürlükten kaldırılmıştır.

a) 1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 462 nci maddesi,

b) 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 8 inci maddesi,

c) 18.11.1992 tarihli ve 3842 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile Devlet Güvenlik Mahkemelerinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanunun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 31 inci maddesinin birinci fıkrası.

MADDE 20. – 12.4.1991 tarihli ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinin kenar başlığı "Terör ve örgüt tanımı" şeklinde, birinci ve ikinci fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasî, hukukî, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletinin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemlerdir.

İki veya daha fazla kimsenin birinci fıkrada yazılı terör suçunu işlemek amacıyla birleşmesi halinde bu Kanunda yazılı olan örgüt meydana gelmiş sayılır.

MADDE 21. - 3713 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

GEÇİCİ MADDE 10. - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 3713 sayılı Kanunun 8 inci maddesi kapsamına giren suçlardan dolayı;

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KANUN

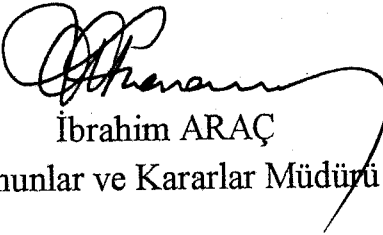
-5-

1. - Yürütülen hazırlık soruşturmalarında Cumhuriyet savcılıklarınca takipsizlik kararı verilir.
- 2.- a) Haklarında kamu davası açılmamış tutuklu sanıklar Cumhuriyet savcılıklarınca,
b) Haklarında kamu davası açılmış tutuklu sanıklar ilgili mahkemelerce,
Salıverilirler.
- 3.- a) Henüz Yargıtaya gönderilmemiş veya Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığında bulunan dosyalar hakkında hükmü veren mahkemece,
b) Yargıtayda bulunan dosyalar ilgili ceza dairesince,
c) Cezaları infaz edilmekte olan hükümlülerin dosyaları hükmü veren mahkemece,
Acele işlerden sayılmak ve Türk Ceza Kanununun 2 nci maddesi dikkate alınmak suretiyle karara bağlanır.

MADDE 22. - Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 23. - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Aslı Gibidir.

İbrahim ARAÇ
Kanunlar ve Kararlar Müdürü